

DELBEKE, Juliaan, volksvertegenwoordiger (Torchout 15 januari 1859 - Roeselare 11 februari 1916). Na zijn humaniora in Roeselare (1873-'79) en studie in de medicijnen te Leuven vestigde hij zich als arts te Roeselare (1886). Sinds 1895 was hij in de politiek, eerst als gemeenteraadslid, van 1904 af als volksvertegenwoordiger.

In Leuven stichtte hij mede de Westvlaamsche Gilde (1880), nog in het laatste levensjaar van Albrecht Rodenbach, samen met Emiel Lauwers, Alfons Depla, Zeger Maelfait en Eugene van Oye. Maar ook de Tassche en Kwaepenninck kregen

zijn aandacht. Wederom met Emiel Lauwers stichtte hij in 1882 *De Vlaamsche Wekker*. Hoewel veel van deze Westvlaamse initiatieven niet geheel vrij waren van particularisme, toch betekenden zij een doorbraak naar groter radicalisme. Dit vruchtbare studentenleven (1880-'36) eindigde met een heel belangrijk initiatief: in mei 1886 kwam te Leuven de Strijdersbond tot stand. Naast en met Juliaan Delbeke vinden we daar: Emiel de Visschere, Zeger Lambrecht, Harry Priem, Seraf Lambrechts, August Laporta, Adelfons Hendrickx, Adolf Pauwels, Raf Verhulst.

In zijn nieuwe verblijfplaats werd Delbeke al spoedig in het sociaal-culturele leven opgenomen. In 1892 werd hij voorzitter van *De Vriendschap*, een letterlievende en Vlaamsgezinde gilde.

De gemeentepolitiek bracht hem van 1895 af voornamelijk in contact met Ferdinand Callebert. Beiden werkten samen aan de culturele verheffing van Roeselare. Voor Delbeke betekende dit de sprong naar het parlement. Van 1904 af tot '14 heeft Delbeke uiterst nauw samengewerkt met Frans van Cauwelaert, wiens inzichten hij vrijwel altijd deelde.

Op 3 maart 1907 werd hij een van de drieënvijftig leden van de Tweede Hoogeschoolcommissie en in 1909 was hij mede promotor van de belangrijke Rodenbachhulde in Roeselare.

Toch moet 1911 beschouwd worden als zijn rijkste en vruchtbaarste jaar. Op 21 februari bracht hij de staking en het sociale conflict in Ingelmunster voor het Parlement, ondubbelzinnig kiezend voor een sociale en democratische oplossing. Flamingantisme en sociale actie waren bij hem harmonisch verbonden. Op 24 maart ondertekende hij met L. Franck, E. Anseele, A. Huyshauwer en D. Persoons een wetsvoorstel betreffende vernederlandsing van de Gentse universiteit. Enkele weken later steunde hij Van Cauwelaert op het congres van de Volksbond in Kortrijk (september) voor de vernederlandsing van de Gentse hogeschool. Zijn gezag bezorgde hem in 1913 het voorzitterschap van de Katholieke Vlaamsche Kamergroep (Van Cauwelaert). De oorlog betekende het einde van zijn invloed.

WERKEN: 1888-1909, in *Rodenbachsblad*, nr. 4 (16 mei 1909); - *Wet over 't Vlaamsch in 't Vrij Onderwijs*, in *Nieuwe Wegen*, jg. 1 (1910, p. 9-10).

LITERATUUR: J. Allegaert, *In Memoriam Dr. Juliaan Delbeke*, in *Vlaamsch Leven*, jg. 1 (1915-'16, p. 315); - S. Scholl, *Geschiedenis van de arbeidersbeweging in West-Vlaanderen 1875-1914* (1953); - M. Laquiere, *Een bijdrage tot de geschiedenis der arbeidsbeweging te Roeselare 1864-1914* (cnuitgegeven licentiaatsverhandeling Rijksuniversiteit Gent, 1964); - H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, IV (1965); - M. de Bruyne, *Delbeke, Julius Eduardus*, in *Nationaal Biografisch Woordenboek*, III (1968); - *Uit het archief van Frans van Cauwelaert. I Gedenkschriften over Vlaamse Beweging en Belgische politiek*, met inleiding en aantekeningen door R. de Schryver (1971).

ROMAIN VANLANDSCHOOT